

Leyla bir divaydı

“Yeryüzündeki bütün duygular Leyla Gencer’in sesindeydi” diyordu İtalya’nın ünlü şefi Serafin. Müzik yazarı Evin İlyasoğlu, *Ben Leyla Gencer-La Diva Turca*’da bu özel sesin nasıl tarihe geçtiğini anlatıyor

● MELTEM FIRATLI

Leyla Gencer, 20. yüzyılın gelmiş geçmiş en muhteşem sopranosuydu. 1950 yılından itibaren 30 yılı aşkın bir süre boyunca opera temsilleriyle dünya sahnelerinin aranan prima donnası oldu. Sadece muhteşem sesiyle değil, kişiliği, hayatı ve sanatı bakışı ile de örnek bir isimdi.

Borusan Kültür Sanat ve Yapı Kredi Yayınları işbirliğiyle çıkan, Evin İlyasoğlu’nun yazdığı *Ben Leyla Gencer-La Diva Turca*, sanatının doğduğu gündün yaşama veda edişine kadar devam eden yolculuğunun izini sürüyor. Bunu yaparken tamikliklere, gazete eleştirilere, fotoğraflar ve mektuplar gibi belgelere başvuruyor.

Çalışmanın bir başka özelliği ise Gencer’in kendi ağzından anlattığı kurmaca iç konuşmalara yer vermesi. Bu anlatımlar tamk söyleşilerine ve video kayıtlarda yer alan sanatçının kendi ifadelerine dayanıyor. Kitapta ayrıca ansiklopedik bilgi veren, nesnel anlatımlar da yer alıyor.

BAHÇEDEN SAHNEYE

Safranbolulu bir baba ile Polonyalı bir annenin kızı olarak Çubuklu’da dünyaya gelen Leyla Gencer, Fransız dadısının çokkültürlülüğü ve evde piyano çalan annesinin söylediği Lehçe şarkılar aracılığıyla henüz hayatının ilk yıllarında müzikle tanıştı:

“Matmazelden öğrendiğim Fransızca şarkıları söylediğimde bahçenin her köşesinde kendime bir sahne atmosferi icat ederdim. Ağaçlar, çeşitli şahıslar gibi canlanırdı hayalimde. Çubuklu’daki evin yüksek tavanlarından akseden sesim bana itimat telkin ederdi. Kendi kendime uydurduğum danslarla salonların ve sofaların ze-

mini can çekişir gibi sallanırdı. Dans edip şarkı söylediğimde, aşağıdaki komşu rahatsız olacak endişesi yoktu. Bu sınırsızlık, hayatım boyunca beni sarmalayacaktı. Yıllar sonra hakiki sahnenin yüzüyle tanıştığımda önce beni yutacak bir canavar gibi ondan korkacaktım, halbuki eserdeki rolüm bahçede olduğu anda, Çubuklu’daki evin salonlarında ya da Polonezköy’ün bahçelerindeki kadar rahat olacaktım.”

Evinin bahçesinden operanın kalbi sayılan La Scala’ya... Tam 25 yıl boyunca La Scala’nın prima donna’sı olan Leyla Gencer, çalışkanlığı, savaşçı kişiliği ve özgüveniyle dikkat çekti. Oynadığı rolleri kendi kişiliğiyle birleştirip yeni bir kimlik haline getirdi. İlyasoğlu’nun sözleriyle, opera kahramanları Lady Macbeth, Aida ve Kraliçe Elizabeth olmaktan çıkıyor, artık Leyla’laşıyordu: “Temsil veya konser sonrasında sahnede selam verirken salonun her köşesine ayrı ayrı bakması,

her izleyicide sadece onu selamlanmış hissiyatı yaratıyor ve o anda Gencer’i halkına şevkatle bakan bir kraliçe yapıyordu.”

Büyük sevinçler de yaşadı, hayal kırıklıkları ve acılar da. Kendini ispat etmek için büyük mücadeleler verdi, bir o kadar da takdir edildi. Hayata veda ettiği güne kadar da eğitimci olarak opera dünyasına hizmet etti.

İlyasoğlu’nun hazırladığı *Kitapta* Gencer’in zamanının büyük sopranolarıyla girdiği rekabet ve tarihi şeflerle çalışması da anlatılıyor. Kitabın sayfalarını çevirip repertuarındaki 73 opera ve canlı temsillerden kaydedilen sesiyle 20. yüzyıl opera tarihine geçmeyi başaran Gencer’i yakından tanımak daha da büyük keyif veriyor.

BEN LEYLA GENCER-
LA DIVA TURCA

Evin İlyasoğlu
Yapı Kredi Yayınları
Erişileli biyografi
352s., 135 TL

Ben Leyla Gencer

Kitaptan...

Türk olduğumu her yerde söyledim

Benim hayat hikayem benim opera dünyam demektir. İnsan köklerini hiçbir zaman inkar etmemeli. Ben Avrupa’ya gidip Avrupalılaşmadım, Türk olduğumu her zaman muhafaza ettim. Türk olduğumu her yerde söyledim. İsmimi de değiştirmedim. Önceleri bazı program notlarında Leila yazsalar, bazı radyo anonslarında Gencer deseler de hemen orijinaline çevirdim. Ben

hep Leyla Gencer olarak başladım, öyle kaldım.

Her şeyi kendi tırnakla-
rım ile kazıyarak yaptım.

Nasıl mı bu kadar sevildim? Kader. Evet, harikulade bir kader. Kendime verdiğim sözleri tuttum. Hayatın bana arz ettiklerine layık olmaya çalıştım, bunu hak ettim. Şimdi artık misyonumu tamamlamış hissediyorum.”